

*В. М. Князевич,
д. мед. н., завідувач кафедри управління охороною суспільного здоров'я,
Національна академія державного управління при Президентові України
Н. О. Васюк,
к. держ. упр., доцент кафедри управління охороною суспільного здоров'я,
Національна академія державного управління при Президентові України
Т. В. Савіна,
аспірант кафедри управління охороною суспільного здоров'я,
Національна академія державного управління при Президентові України*

ПУБЛІЧНА СЛУЖБА У СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я В УКРАЇНІ ТА СВІТІ: НОРМАТИВНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

V. Kniazevych,
D in Medicine, Head of the Department of Public Health,
National Academy of Public Administration under the President of Ukraine
N. Vasiuk,
PhD in Public Administration, Associate Professor of the Department of Public Health,
National Academy of Public Administration under the President of Ukraine
T. Savina,
Postgraduate student of the Department of Public Health,
National Academy of Public Administration under the President of Ukraine

PUBLIC SERVICE HEALTH CARE IN UKRAINE AND WORLD: LEGAL ASPECT

У статті обґрунтовано теоретичні засади та опрацьовано методичні положення і нормативно-правове забезпечення публічної служби у сфері охорони здоров'я в Україні та світі в умовах реформування галузі. Визначено проблеми кадрового забезпечення системи охорони. Обґрунтовано напрями вдосконалення понятійно-категорійного апарату у сфері охорони здоров'я. Визначено необхідність прийняття змін до нормативно-правової бази з метою забезпечення ефективної кадрової політики у сфері охорони здоров'я.

Доведено, що органи державної влади та органи місцевого самоврядування і Україні потребують керівних кадрів, наділених новими компетентностями та здатними вирішувати сучасні актуальні завдання з реформування системи охорони здоров'я, що є важливою складовою ефективного кадрового забезпечення процесу реформ в охороні здоров'я.

The article substantiates theoretical principles and examines elaborated methodical and normative and legal support of public service public health management in Ukraine and in the world in restructuring the industry. The article deals with directions of improvement of the conceptual-categorical apparatus for health system. It determines the need for changes in the regulatory framework health system to provide effective human resources policy in health care.

It is proved that government agencies and local governments in Ukraine need managerial staff endowed with new competencies and capable of solving current urgent problems in reforming the health care system an important component of effective workforce reform process is the improvement of the work of executive staff of public health.

Ключові слова: публічна служба, публічне управління, державне управління, кадрова політика, кадрове забезпечення системи охорони здоров'я, керівні кадри системи охорони здоров'я, підготовка керівних кадрів для системи охорони здоров'я.

Key words: public service, public administration, human resources policy, health care staff, senior executives in health care system, leadership training in health care system.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Сучасні тенденції розвитку кадрового потенціалу галузі охорони здоров'я вказують на те, що необхідно доко-

рінно змінити підходи у системі охорони здоров'я задля чіткого розмежування управлінських (державні службовці, посадові особи місцевого самоврядування, керівники медичних закладів, менеджери тощо) та лікарських посад.

Стратегія сталого розвитку "Україна — 2020" передбачає в рамках названих чотирьох векторів руху ре-

алізацію 62 реформ та програм розвитку держави, зокрема й реформу системи охорони здоров'я: створення системи, орієнтованої на пацієнта, здатної забезпечити медичне обслуговування для всієї громадян України на рівні розвинутих європейських держав; підвищення особистої відповідальності громадян за власне здоров'я [1].

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ПУБЛІКАЦІЙ

Питання вдосконалення кадрового забезпечення органів державної влади вже стало предметом розгляду багатьох вітчизняних і зарубіжних дослідників. Серед них слід назвати К. Ващенка (питання державної кадрової політики в Україні), Н. Гончарук (щодо формування й реалізації державної кадрової політики в установах, організаціях і на підприємствах аграрного сектора економіки України), Н. Грицяк (проблеми підвищення кваліфікації керівних кадрів), В. Лугового (питання підготовки фахівців у контексті європейських просторів вищої освіти), Н. Нижник (теоретичні аспекти державно-управлінських кадрів), В. Олуйка (теоретико-методологічні аспекти державної кадрової політики), О. Оболенського (питання проходження державної служби), В. Сороко (питання кадрової політики державних службовців) та інших науковців.

Проте серед не вирішених раніше частин загальної проблеми є внесення змін до нормативно-правових актів, що регламентують кадрове забезпечення публічного управління системи охорони здоров'я, а також удосконалення підготовки управлінських кадрів для сфери охорони здоров'я.

МЕТА ДОСЛІДЖЕННЯ

Метою дослідження є обґрунтування теоретичних заasad та опрацювання методичних положень і проведення аналізу нормативно-правових актів, які регулюють питання публічної служби у сфері охорони здоров'я в Україні та світі в умовах реформування галузі.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ З ПОВНИМ ОБґРУНТУВАННЯМ ОТРИМАНИХ НАУКОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

Систему управління охороною здоров'я в Україні практично можна розглядати на двох рівнях: внутрігалузеве управління (рівень від завідуючого відділенням до головного лікаря закладу охорони здоров'я) та державне управління (від головного спеціаліста управління охорони здоров'я до міністра охорони здоров'я).

Закон "Про державну службу" визначає поняття "державна служба" як публічну, професійну, політично неупереджену діяльність із практичного виконання завдань і функцій держави [2].

Закон "Про службу в органах місцевого самоврядування" визначає, що служба в органах місцевого самоврядування — це професійна, на постійній основі діяльність громадян України, які займають посади в органах місцевого самоврядування, що спрямована на реалізацію територіальною громадою свого права на місцеве самоврядування та окремих повноважень органів виконавчої влади, наданих законом [3].

9 лютого 2017 р. Верховна Рада України прийняла у другому читанні та в цілому проект Закону України "Про службу в органах місцевого самоврядування" № 2489, метою якого є встановлення нових правових та організаційних засад служби в органах місцевого самоврядування як професійної та політично неуперед-

женої діяльності на благо держави і громади, а також для гарантування реалізації громадянами України права рівного доступу до служби в органах місцевого самоврядування [4].

На виконання постанови Кабінету Міністрів України від 04.05.93 р. № 326 "Про Концепцію побудови національної статистики України та Державну програму переходу на міжнародну систему обліку і статистики" розроблено Національний класифікатор України "Класифікатор професій" ДК 003:2010 (далі — КП), який призначений для застосування центральними органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, Федерацією роботодавців України, всіма суб'єктами господарювання під час запису про роботу у трудові книжки працівників. Професійні назви робіт, які наведені у КП, рекомендовано застосовувати під час утворення нових назв професій та посад у зв'язку з розвитком нових видів економічної діяльності та технологій.

У Розділі 4.1 "Законодавці, вищі державні службовці, керівники, менеджери (управителі)" КП визначені професії, що пов'язані з визначенням та формуванням державної політики, законодавчим регулюванням; вищим державним управлінням; правосуддям та прокурорським наглядом; керівництвом об'єднаннями підприємств, підприємствами, установами, організаціями та їхніми підрозділами незалежно від форм власності та видів економічної діяльності.

Класифікація професій, визначена в КП, передбачає такий перелік професій — керівників у сфері охорони здоров'я, а саме [5]:

1. Вищі посадові особи державних органів влади (1120): Вищі посадові особи органів державної виконавчої влади (1120.1); Вищі посадові особи місцевих органів державної влади (1120.2).

2. Керівники інших основних підрозділів (1229): Керівні працівники апарату центральних органів державної влади (1229.1); Керівні працівники апарату місцевих органів державної влади (1229.3); Керівники підрозділів в охороні здоров'я (1229.5).

3. Менеджери (управителі) підприємств, установ, організацій та їх підрозділів (14): Менеджери (управителі) в освіті, охороні здоров'я та соціальній сфері (148): Менеджери (управителі) в охороні здоров'я (1482).

Покажчик професійних назв робіт за кодами професій — керівників у сфері охорони здоров'я, визначений КП, передбачає такі посади як: Міністр України, Державний секретар України, Голова служби, заступник Міністра України, заступник керівника головного управління, іншого органу державної виконавчої влади, підвідомчого Кабінету Міністрів України, керівник головного управління, іншого органу державної виконавчої влади, підвідомчого Кабінету Міністрів України, академік-секретар національної академії (наук, мистецтв і т. ін.) України, віце-президент національної академії (наук, мистецтв і т. ін.) України, головний учений секретар президії національної академії (наук, мистецтв і т. ін.) України, президент національної академії (наук, мистецтв і т. ін.) України, вища посадова особа громадської організації (у галузі культури, освіти, благодійності, прав людини та ін.), директор комплексу (оздоровчого, спортивного, туристського), керівник підприємства (установи, організації) охорони здоров'я (генеральний директор, директор, головний лікар та ін.), директор (керівник) малого підприємства (у сфері охорони здоров'я, освіти, культури і т. ін.), менеджер (управитель) з громадської охорони здоров'я [5].

Довідник кваліфікаційних характеристик професій працівників "Випуск 78 Охорона здоров'я", затверджено наказом Міністерства охорони здоров'я України від 29 березня 2002 р. № 117 та погоджено Міністерством праці та соціальної політики України, до розділу "Керівники" включає: керівників лікувально-профілактичних закладів; керівників основних підрозділів охорони здоров'я; керівників виробничих підрозділів у побутовому обслуговуванні, діяльність яких проходить у сфері надання медичної допомоги [6].

Система охорони здоров'я у кожній країні — це продукт її унікальних характеристик, історії, політичного процесу, і національного характеру народу; багато з цих систем у теперішній час переживають масштабні реформи. У рамках системи охорони здоров'я, побудованої за принципом "єдиного платника", медичні послуги, що надаються усім громадянам, фінансує держава. Вона збирає податки, керує наданням медичної допомоги, і безпосередньо її оплачує. По суті мова йде про заміну приватного страхування повністю одержавленою системою. Як правило уряд розробляє загальний бюджет на потреби охорони здоров'я, вирішуючи, яку частину ресурсів країни слід виділяти на ці цілі, а також встановлює ціни або обсяги компенсації тим, хто надає медичні послуги. У деяких випадках медики є державними службовцями, які отримують зарплату [7].

З метою повноти врегулювання публічно-службових відносин можна звернутися до європейської практики у цій сфері. Наприклад, у Німеччині поняття "державна служба" було витіснене після Першої світової війни поняттям "публічна служба". В Англії використовується як широке поняття — "публічна служба", так і вузьке — "цивільна служба". Зазвичай, у законодавстві зарубіжних країн йдеться про публічну службу як професійну діяльність службовців, тобто діяльність незмінюваного апарату державної влади. Іноді застосовують широке значення "публічної служби" як "діяльності усіх осіб, які отримують оплату праці з державних коштів і виконують публічні функції", про що обов'язково обумовлено в законі. В Естонії дане поняття використано безпосередньо у назві закону — "Про публічну службу" від 25 січня 1995 р. Держави континентальної Європи переважно виробили загальне законодавство, яке визначає принципи організації і функціонування публічної служби та правового статусу усіх державних службовців. В англосаксонських державах законодавчо врегульовано засади лише окремих видів служби і статус відповідних службовців. Часто законодавець послуговується поняттям "цивільна служба", яке охоплює службовців місцевих органів влади і публічних корпорацій, суддів, а також адміністрацію деяких інших державних установ (зазвичай, вищих навчальних закладів і державних закладів охорони здоров'я) [8].

Відтак, на думку М. Цуркан, при визначенні меж публічної служби найбільш раціональним є інституційний підхід, який обмежує сферу публічної служби рамками публічної адміністрації, тобто в Україні це насамперед органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування [9]. Виходячи з цього, можна додати ще одну ознаку публічної служби — здійснення на постійній основі адміністративних (управлінських) функцій і повноважень. З цієї точки зору цікавою є норма у Конституції ФРН, за якою "виконання владних повноважень у вигляді постійного завдання, як правило, повинно доручатися особам, які перебувають на державній службі і зв'язані узами публічно правових відносин служби і вірності" [10].

Слід визнати, що різні підходи до розуміння категорії "публічна служба" прослідковуються у законодавстві зарубіжних держав, зважаючи також на історико правові традиції конкретних країн.

Наприклад, у країнах англо-американської правової системи термін "публічна служба" поширюється на усі організації публічного сектору, а статус публічного службовця поширюється на більшість працівників публічного сектору, в тому числі вчителів, лікарів тощо. Натомість для означення діяльності професійних чиновників — службовців державного (урядового) апарату в цих країнах, як правило, використовується термін "цивільна служба" (civil service). У країнах романо-германської системи права є велике розмаїття під ходів до означення поняття "публічної служби" та її сфери. Наприклад, у Франції існує поняття публічної служби (fonction publique), яким охоплюється служба в адміністраціях держави, регіонів, департаментів, комун та їх публічних установах. До публічних службовців належать також вчителі та викладачі вищих навчальних закладів, лікарі публічних закладів охорони здоров'я, які складають окремі корпуси. В загальному статуті публічної служби виділяється публічна служба держави, територіальна публічна служба та медична публічна служба. При цьому серед усіх "агентів" ("agents") акцент у правовому регулюванні робиться на "чиновниках" (або "функціонерах", франц. — fonctionnaires), тобто особах, призначених відповідно до публічного права [11].

У Великій Британії керівництво державною службою формально належить монархії в особі королеви. Фактично під монархією маються на увазі вищі органи держави і посадові особи, а саме: прем'єр-міністр, кабінет, міністри. У Меморандумі для державних службовців з цього приводу йдеться про те, що чиновники перебувають на службі монархії. Поряд з вузьким розумінням категорії "цивільна служба" використовується розширене поняття "публічна служба". Поняття "публічна служба" в широкому значенні включає діяльність усіх службовців публічного сектору: міністрів, службовців військових сил, поліції, охорони здоров'я, вчителів тощо, а також охоплює службовців інших органів центрального і місцевого управління, яких найнято і служба яких оплачується за рахунок виділених парламентом коштів. У вузькому значенні "публічна служба" включає функціонерів тільки центральних органів влади. Чіткого визначення поняття "функціонери" не існує, оскільки вони визначаються як "слуги Корони, котрі служать на підставі "доброї волі" [12].

Аналіз форм управління в європейських країнах дозволяє дійти висновку про те, що одночасно з терміном "державна служба" вживаються такі терміни, як "цивільна служба", "публічна служба", "професійне чиновництво", "публічне управління", "публічна адміністрація" [9].

Більшість медичних працівників Іспанії на сьогодні мають статус державних службовців. Усі лікарі, які працюють у лікарнях, і до 75% інших медиків вважаються "наполовину державними службовцями" і отримують платню, а не гонорари в залежності від наданих послуг. Розмір цієї зарплати залежить від кількості років медичної практики і певних професійних ступенів; вона підвищується щороку для всіх відразу, незалежно від рівня професіоналізму або відгуків пацієнтів [13].

У Португалії терапевти і лікарі, які працюють у лікарнях, є державними службовцями, зарплату вони отримують

ють безпосередньо через національну систему охорони здоров'я. Однак лікарям, що працюють у цій системі, дозволено займатися приватною практикою, і приблизно половина з них користується цією можливістю. Що ж стосується фахівців, то вони, як правило, є лікарями, які ведуть приватну практику та працюють на державу за контрактом [14].

У Японії лікарі, які працюють в лікарнях, — це службовці, які отримують зарплату. Решта медиків працюють у приватному секторі, але розмір їх гонорарів встановлює держава, що визначається на основі гонорару за конкретні послуги, проте останнім часом оплата за допомогу пацієнтам з деякими хронічними захворюваннями "пакується" в одну загальну суму.

В Норвегії більшість лікарів загальної практики і фахівців, які не працюють у лікарнях, отримують фіксовану зарплату, хоча деяким фахівцям, що працюють за контрактом, крім щорічного гранту, покладені і гонорари за надані послуги. Рівні компенсації встановлюються державою; виставлення додаткових рахунків заборонено. Більшість інших медиків є державними службовцями, які отримують платню [15].

На сьогодні актуальним питанням реформування системи охорони здоров'я є децентралізація.

Концепцією реформи фінансування системи охорони здоров'я України планується позбавити органи місцевого самоврядування та місцевої влади функції розпорядника бюджетних коштів та управління закладами охорони здоров'я [16]. Вони мають лише організовувати контроль за якістю надання допомоги. Нова роль місцевих органів влади логічно витікає із запровадження нової системи закупівель через Національне агентство. На думку авторів концепції, це призведе до посилення ролі місцевих громад. Водночас усунення місцевої влади від регулюючих та забезпечуючих функцій призведе до виникнення низки питань, на які концепція відповіді не дає. Зокрема [17]:

— під управлінням місцевої влади лишається велика кількість закладів охорони здоров'я (лікарень, поліклінік, амбулаторій тощо);

— місцеві заклади охорони здоров'я — дільничні лікарні, амбулаторії тощо — виконують в регіонах важливу соціальну функцію;

— зовсім не згадуються такі функції місцевої влади в питаннях охорони здоров'я, як відстеження та боротьба з епідеміями, проведення кампаній зі щеплення, особливо дітей, паліативна допомога невиліковно хворим;

— об'єднані територіальні громади мають відповідати за якість надання медичної допомоги на первинному рівні (а не район, як зараз), а також за громадське здоров'я, паліативну допомогу.

Наприклад, у Фінляндії безпосереднє керівництво службами охорони здоров'я, планування і надання послуг провадиться 455 міськими і сільськими муніципалітетами. Планування медичних послуг є спільним обов'язком рад з питань охорони здоров'я, муніципальних рад та муніципального уряду. У всіх муніципалітетах старший персонал центрів охорони здоров'я також приймає активну участь в плануванні послуг. Більш як у 25% муніципалітетів ради з соціальних та медичних питань були об'єднані, і управління ними ведеться сумісно. Місцевий орган влади, що займається організацією медичної служби, — це, як правило, комітет муніципалітету з питань охорони здоров'я. Муніципалітети можуть об'єднувати свої зусилля при наданні медичних

послуг на місцевому рівні, а також співпрацювати один з одним. Муніципалітети організовують надання жителям громади лікарських послуг, проведення аналізів, медичної реабілітації, організація допомоги у сфері психічних захворювань, роботу швидкої допомоги, стоматологічну допомогу, медико-санітарну допомогу школярам, робітникам тощо [18].

ВИСНОВКИ

Виходячи з того, що послуги у сфері охорони здоров'я є публічними, органи державної влади та органи місцевого самоврядування потребують керівних кадрів, наділених новими компетентностями та здатними вирішувати сучасні актуальні завдання з реформування системи охорони здоров'я на державному, регіональному та місцевому рівнях.

Враховуючи досвід окремих зарубіжних країн, необхідно удосконалити поняття "публічна служба" в широкому значенні, яке повинно включати всіх службовців публічного сектору, в тому числі й службовців охорони здоров'я, служба яких оплачується з державного та місцевого бюджетів. Пропонуємо службовцям системи охорони здоров'я надати статусу публічної служби, включаючи й медичних працівників.

На нашу думку, необхідно внести зміни до Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників "Випуск 78 Охорона здоров'я" в частині включення таких посад як "Менеджер в охороні здоров'я" та визначенні компетенцій до керівних посад в охороні здоров'я. Вважаємо, що необхідно доповнити Постанову Кабінету Міністрів України "Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти" спеціальністю "Менеджмент в охороні здоров'я".

Перспективи подальших розвідок у цьому напрямі стосуються питань підготовки керівних кадрів для системи охорони здоров'я на компетентнісному підході.

Література:

1. Про Стратегію сталого розвитку "Україна — 2020": Указ Президента України від 12.01.2015 № 5/2015 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>
2. Про державну службу: Закон України від 10.12.2015 № 889-VIII [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/889-19>
3. Про службу в органах місцевого самоврядування: Закон України від 07.06.2001 № 2493-III [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2493-14>
4. Про службу в органах місцевого самоврядування: проект Закону України № 2489 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_2?id=&pf3516=2489&skl=9
5. Національний класифікатор України. Класифікатор професій ДК 003:2010 (Додаток А): Наказ Держспоживстандарту України від 28.07.2010 № 327 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/rada/show/va327609-10/paran4#n4>
6. Довідник кваліфікаційних характеристик професій працівників "Випуск 78 Охорона здоров'я": наказ Міністерства охорони здоров'я України від 29 березня 2002 р. № 117 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.moz.gov.ua/ua/portal/dn_20020329_117.html

7. Теннер Майкл. Погляд на системи охорони здоров'я у світі — 4 / Майкл Теннер // Тижневик "Громадянин України". — № 22 (229) Електронний ресурс. — режим доступу: <http://gukr.com/article2669.html>

8. Янюк Н. Актуальні проблеми формування публічної служби в Україні / Н. Янюк [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://radnuk.info/home/24332-2013-05-31-15-33-40.html>

9. Цуркан М.І. Правове регулювання публічної служби в Україні. Особливості судового розгляду спорів: монографія / М.І. Цуркан. — Х.: Право, 2010. — 216 с.

10. Часть 4 статьи 33 Основного закона Федеративной Республики Германия // Конституции государств Европы: в 3 т. Т.1 / Под общей редакцией Л.А. Окунькова. — М.: Издательство НОРМА, 2001. — С. 592.

11. Публічна служба. Зарубіжний досвід та пропозиції для України / За заг. ред. В.П. Тимошука, А.М. Школика. — К.: Конус Ю, 2007. — 735 с.

12. Василенко И. Административно-государственное управление в странах Запада: США, Великобритания, Франция, Германия [Текст]: учеб. пособие / И. Василенко. — Изд. 2-е, перераб. и доп. — М.: Логос, 2000. — 200 с.

13. Теннер Майкл. Погляд на системи охорони здоров'я у світі — 5 / Майкл Теннер // тижневик "Громадянин України". — № 23 (230) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://gukr.com/article2678.html>

14. Теннер Майкл. Погляд на системи охорони здоров'я у світі — 7 / Майкл Теннер // Тижневик "Громадянин України". — № 26 (233) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://gukr.com/article2709.html>

15. Теннер Майкл. Погляд на системи охорони здоров'я у світі — 6 / Майкл Теннер // тижневик "Громадянин України" № 25 (232) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://gukr.com/article2699.html>

16. Про схвалення Концепції реформи фінансування системи охорони здоров'я: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 30.11.2016 № 1013-р [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1013-2016-p>

17. Яковенко І. Реформа системи охорони здоров'я: чотири напрямки / І. Яковенко [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.segodnya.ua/opinion/yakovenkocolumn/reforma-sistemi-ohoroni-zdorovya-chotiri-napryamki-760222.html>

18. Досвід країн Європи у фінансуванні галузі охорони здоров'я. Уроки для України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://eeas.europa.eu/archives/delegations/ukraine/documents/virtual_library/14_reviewbook_uk.pdf

References:

1. President of Ukraine (2015), The Decree of the President of Ukraine "About the Strategy of Sustainable Development "Ukraine 2020", available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5/2015> (Accessed 30 May 2017).

2. The Verkhovna Rada of Ukraine (2015), The Law of Ukraine "On the civil service", available at: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/889-19> (Accessed 30 May 2017).

3. The Verkhovna Rada of Ukraine (2001), The Law of Ukraine "On the service in local government", available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2493-14> (Accessed 30 May 2017).

4. The Verkhovna Rada of Ukraine (2015), The Draft Law of Ukraine "On the service in local government",

available at: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_2?id=&pf3516=2489&skl=9 (Accessed 30 May 2017).

5. State Committee of Ukraine for Technical Regulation and Consumer Policy (2010), National Classifier of Ukraine. Classification of occupations DK 003: 2010 (Annex A), available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/rada/show/va327609-10/paran4#n4> (Accessed 30 May 2017).

6. Ministry of Health of Ukraine (2002), Reference book of qualification characteristics of professions of employees "Issue 78 Health care", available at: http://www.moz.gov.ua/ua/portal/dn_20020329_117.html (Accessed 30 May 2017).

7. Tanner Michael, "A look at world health systems — 4", Ty'zhnev'y'k "Gromadyany'n Ukrayiny", [Online], vol. 22 (229), available at: <http://gukr.com/article2669.html> (Accessed 30 May 2017).

8. Yanyuk, N. The urgent problems of public service formation in Ukraine available at: <http://radnuk.info/home/24332-2013-05-31-15-33-40.html> (Accessed 30 May 2017).

9. Tsurcan, M. I. (2010), Pravove reguluvannya publichnoyi sluzhby' v Ukrayini. Osobly'vosti sudovogo rozglyadu sporiv Legal regulation of public service in Ukraine. Features of litigation, Kharkiv, Ukraine.

10. Okunkov, L. A. (2001), Chast' 4 stat'y' 33 Osnovnogo zakona Federaty'vnoy Respubly'ky' Germaniya'ya Konstytuty'yu' gosudarstv Evropy Part 4 of Article 33 of the Basic Law of the Federal Republic of Germany: The Constitutions of European States, Norma, Moscow, Russia.

11. Tymoschuk, V. P. And Shkolyk, A. M. (2007), Publichna sluzhba. Zarubizhny'j dosvid ta propozy'ciyi dlya Ukrayiny' Public service. Foreign experience and offers for Ukraine, Konus, Kyiv, Ukraine.

12. Vasylenko, I. (2000), Admy'ny'straty'vno-gosudarstvennoe upravleny'e v stranax Zapada: SShA, Vely'kobry'tany'ya, Francy'ya, Germaniya'ya Administrative and public administration in Western countries: USA, Great Britain, France, Germany, Logos, Moscow, Russia.

13. Tanner Michael, "A look at world health systems — 5", Ty'zhnev'y'k "Gromadyany'n Ukrayiny", [Online], vol. 23 (230), available at: <http://gukr.com/article2678.html> (Accessed 30 May 2017).

14. Tanner Michael, "A look at world health systems — 7", Ty'zhnev'y'k "Gromadyany'n Ukrayiny", [Online], vol. 26 (233), available at: <http://gukr.com/article2709.html> (Accessed 30 May 2017).

15. Tanner Michael, "A look at world health systems — 6", Ty'zhnev'y'k "Gromadyany'n Ukrayiny", [Online], vol. 25 (232), available at: <http://gukr.com/article2699.html> (Accessed 30 May 2017).

16. Cabinet of Ministers of Ukraine (2016), "Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine "On Approval of the Concept of Health Care Financing Reform", available at: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1013-2016-p> (Accessed 30 May 2017).

17. Yakovenko, I. Health Care Reform: Four Areas, available at: <http://www.segodnya.ua/opinion/yakovenkocolumn/reforma-sistemi-ohoroni-zdorovya-chotiri-napryamki-760222.html> (Accessed 30 May 2017).

18. The experience of European countries in financing health care. Lessons for Ukraine, available at: http://eeas.europa.eu/archives/delegations/ukraine/documents/virtual_library/14_reviewbook_uk.pdf (Accessed 30 May 2017).

Стаття надійшла до редакції 08.07.2017 р.